

Цей неофіційний переклад було підготовлено ГО "Інститут громадянського суспільства" в рамках проєкту "Підтримка формування ефективної регіональної політики в контексті євроінтеграції України та воєнних викликів", та став можливий завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього матеріалу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

**European Committee
of the Regions**

COTER-VII/030

158 пленарне засідання, 29-30 листопада 2023 р

ПРОЄКТ ВИСНОВКУ

**Комісія з питань політики територіальної згуртованості та бюджету
ЄС**

Майбутнє політики згуртованості після 2027 року

Співдоповідачі:

Васко Алвес Кордейру (PT/PES)

Член парламенту автономного регіону Азорські острови

i

Еміль Бок (Румунія/ЄНП),

мер Клуж-Напоки

Кінцевий термін подання поправок :

15:00 (за брюссельським часом) **14 листопада 2023 року**. Поправки повинні бути подані за допомогою онлайн-інструменту для внесення поправок (доступного через портал для членів за адресою <https://mempportal.cor.europa.eu/>).

Необхідна кількість підписів : 32

**Проект висновку Європейського комітету регіонів –
Майбутнє політики згуртованості після 2027 року**

I. ПОЛІТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОМІТЕТ РЕГІОНІВ

1. зазначає, що територіальні диспропорції та їх різноманітний характер залишаються в ЄС і що вони перешкоджають його економічним і соціальним перспективам, якщо їх не вирішити належним чином, зокрема, оскільки регіональне зближення сповільнилося та нещодавно з'явилися нові чинники нерівності;
2. підкреслює, що, саме, пандемія COVID-19, зміна клімату та війна в Україні створили нові диспропорції та посилили існуючу структурну вразливість і диспропорції;
3. нагадує, що європейські суспільства перебувають у процесі структурної трансформації, пов'язаної з переходом на зелені та цифрові технології, на тлі глибоких демографічних змін, які мають серйозний вплив на європейські території та життя людей і, якщо ними не керувати належним чином, вони створять нові та глибокі диспропорції;
4. нагадує про значний вплив зміни клімату на всі європейські регіони, що може спричинити дуже асиметричний вплив на умови життя, особливо в більш вразливих регіонах; таким чином, зміна клімату є однією з найбільших загроз для згуртованості Європи в майбутньому; тому підкреслює необхідність продовження підтримки витрат, пов'язаних із кліматом, політикою згуртованості у майбутньому;
5. підкреслює, що люди та місця не є рівними перед лицем такої вразливості та структурних викликів, і що економічна, соціальна та територіальна згуртованість, підтримуючи Цілі сталого розвитку, залишається фундаментальною метою та принципом ЄС, чий конкретні перетворення в політику ЄС мають бути посилені у світлі нового політичного порядку денного ЄС;
6. підкреслює, що держави-члени та інституції ЄС повинні належним чином враховувати ціну і ризик незгуртованості під час прийняття рішень щодо політики згуртованості після 2027 року; і що ціна «відсутності згуртованості» стане фундаментальним ударом по ідеї сильнішої та об'єднаної Європи, потенційно посилюючи «географію невдоволення» та відштовхуючи європейців від Європейського Союзу;
7. підкреслює, що мета статті 174 ДФЄС, яка є основою політики згуртованості ЄС, і конкретні типи територій, яких вона стосується, повинні більше враховуватися в наступному періоді фінансування;
8. нагадує, що відповідно до статті 3 ДЄС політика згуртованості та внутрішній ринок йдуть нога в ногу як дві головні цілі, політики та інструменти ЄС для досягнення прогресу та розвитку на всіх рівнях для народів ЄС;

9. наголошує на необхідності застосування принципу «не зашкодь згуртованості» до всіх політик ЄС, щоб вони підтримували цілі соціальної, економічної та територіальної згуртованості, як зазначено в статті 3 ДЕС та статті 174ДФЄС; у зв'язку з цим підкреслює висновок Комітету Регіонів про «не зашкодь згуртованості»¹, наполягає на тому, що сприяння згуртованості слід також розглядати як спосіб сприяння почуттю солідарності та взаємної підтримки між державами-членами, що є важливим для посилення стійкості міст, муніципалітетів і регіонів, а також для підтримки миру, стабільності та безпеки в Європі;
10. вважає, що пріоритети та відповідні ресурси для політики згуртованості повинні розвиватися на період після 2027 року, щоб не було жодних сумнівів щодо її позиції як наріжного каменю європейського проєкту та як головного інвестиційного інструменту ЄС для досягнення економічної, соціальної і територіальної згуртованості у довгостроковій перспективі; визнає, що існує суттєва потреба узгодити початкові цілі політики з необхідністю вирішення дедалі більшого кола пріоритетів;
11. нагадує про важливість посилення гендерного мейнстримінгу в політиці згуртованості та підкреслює особливу роль жінок, оскільки вони відіграють важливу роль у суспільстві та сталому економічному розвитку та водночас стикаються з труднощами доступу до ринку праці, а також рівної оплати праці, публічних послуг, таких як охорона здоров'я та догляд за дітьми; також підкреслює особливу важливість залучення молоді до політики згуртованості;
12. визнає, що всебічна реформа необхідна для вирішення як розмивання ролі та ідентичності політики згуртованості, так і її повільного впровадження;
13. закликає Європейську комісію, Раду та Європейський парламент зміцнити роль і місію політики згуртованості після 2027 року порівняно з іншими інвестиційними політиками ЄС і впровадити потенційну комплементарність з самого початку, щоб уникнути перетинів, які можуть призвести до проблем під час практичного впровадження; це, у свою чергу, створить кращу координацію між заінтересованими сторонами, залученими до політики згуртованості та між різними політиками ЄС;
14. зазначає, що масштаб і цілі майбутньої політики згуртованості повинні всебічно відображати мінливий характер диспропорцій і майбутньої вразливості, як зазначено у висновках 8-го та майбутнього 9-го Звітів про згуртованість;
15. вказує на те, що нові показники, які доповнюють поточні показники на основі ВВП, повинні використовуватися для визначення відповідності політиці згуртованості. Це має бути зроблено на період десяти років, щоб дозволити підкреслити траєкторії розвитку регіонів, у тому числі на внутрішньорегіональному рівні, і дати нове визначення «регіональних диспропорцій», враховуючи окремі регіони, які перебувають у пастці розвитку для наступного періоду програмування. Вважає, що розробка таблиці показників територіальної вразливості має вирішальне значення для початку політичних

¹ Висновок КР «Не зашкодь згуртованості» (доповідач Міхієль Райсберман, Нідерланди/Ресторан).

дебатів щодо того, як використовувати майбутню політику згуртованості для реагування на таку вразливість. Будь-які додаткові показники мають підтримувати цілі політики ЄС, бути об'єктивними та порівнянними на регіональному рівні;

16. підкреслює, що ключовою особливістю політики згуртованості є те, що вона програмується та впроваджується переважно на субнаціональному рівні та спрямована на регіональний та місцевий рівні, причому регіони та міста є основними бенефіціарами; підкреслює, що регіональні органи влади повинні мати доступ до більшого фінансування та планувати його, незалежно від їх розміру, і що послаблення субнаціональних органів влади, які є найближчими до громадян, ризикує підірвати дух ЄС і, таким чином, європейський проект;
17. підкреслює, що важливість політики згуртованості виходить далеко за межі її фінансової підтримки, оскільки також важливо, серед іншого, впроваджувати ключові політики ЄС, такі як Європейська зелена угода, нарощувати додаткові знання та потенціал у місцевих, регіональних і національних адміністраціях, зміцнити довіру громадян до ЄС;
18. підкреслює внесок політики згуртованості в інтеграцію, економічний розвиток та розбудову спроможності нових країн, а також країн-кандидатів чи потенційних кандидатів на вступ до Європейського Союзу (зокрема через програми ЄТС); цю роль необхідно підтримувати в майбутній політиці згуртованості за активної участі місцевих і регіональних влад (МРВ);
19. вказує на те, що в разі розширення ЄС середній ВВП на душу населення в ЄС може знизитися. Тому просить Європейську Комісію провести детальну оцінку перед тим, як пропонувати новий Регламент для Політики згуртованості після 2027 року, щоб він міг продовжувати підтримувати всі регіони та щоб будь-які несприятливі наслідки, викликані «статистичним ефектом» щодо ефективності Політики згуртованості можна було належним чином вирішити;
20. підкреслює, що прийняття підходу орієнтованого на місію в майбутній політиці згуртованості, таким чином більш чітко орієнтуючи політику на вирішення великих суспільних проблем (наприклад, демографії, зміни клімату) через конкретні та визначені в часі цілі, могло б допомогти оптимізувати інвестиційні пріоритети, посилити залучення місцевих громад і зміцнити вимір, що ґрунтується на результатах;
21. наголошує на тому, що політика згуртованості після 2027 року має стосуватися Європейської основи соціальних прав, зокрема статті 3 розділу I та статті 20 розділу III; підкреслює, що політика також має стосуватися статті 34(3) (соціальна допомога та житлова допомога), статті 35 (охорона здоров'я) та статті 36 (доступ до послуг загального економічного значення) Хартії основоположних прав Європейського Союзу, які гарантують доступ до основних соціальних благ і рівня добробуту шляхом надання основних публічних послуг, зокрема в регіонах, на які поширюється дія статті 174;

Загальні принципи

22. підкреслює, що всі європейські регіони повинні мати право на фінансування в майбутньому;
23. рішуче виступає за те, щоб модель спільного управління, багаторівневе управління та принцип партнерства залишалися керівними принципами політики згуртованості після 2027 року, як зазначено у висновку Комітету Регіонів щодо «залучення МРВ до підготовки угод про партнерство та операційних програм», в тому, що успішна реалізація політики згуртованості надзвичайно залежить від експертизи та участі місцевих і регіональних органів влади;
24. крім того, підкреслює, що будь-який майбутній інструмент інвестиційної політики, включно з можливим наступним інструментом щодо Інструменту відновлення і стійкості (Recovery and Resilience Facility), повинен базуватися на цих принципах і впроваджуватися в рамках спільного управління відповідно до принципів субсидіарності та спільного багаторівневого управління;
25. переконаний, що відповідно до принципу «не зашкодь згуртованості», Комісія повинна переоцінити управління майбутніми централізовано керованими програмами, щоб переконатися, що їх вплив більше відповідає потребам територій і враховує їхню різноманітність, а також забезпечує кращий доступ місцевих і регіональних влад до цих програм;
26. нагадує, що принцип субсидіарності є одним із наріжних каменів проєкту ЄС, і його слід належним чином поважати під час реалізації коштів, особливо щодо повноважень місцевих і регіональних органів влади відповідно до статті 5 ДЄС;
27. наголошує на необхідності впорядкування та узгодження складної термінології політики, що є ключовою передумовою для покращення її видимості та приналежності в період після 2027 року, зробивши її більш зрозумілою для бенефіціарів, керівних і аудиторських органів та громадян ЄС в цілому;
28. підкреслює важливість і потенційні переваги розроблення більш комплексного підходу до вимірювання переваг політики згуртованості, що поєднує як якісні, так і кількісні показники та виходить за межі ВВП (наприклад, індекс соціального прогресу ЄС, індекс вразливості до зміни клімату або наявний дохід домогосподарств) як у розробці так і реалізації фондів політики згуртованості; наполягає на тому, що політику згуртованості не можна представляти лише в кількісних показниках, таких як рівень освоєння коштів;
29. вказує на необхідність кращого інформування громадян про результати політики згуртованості на місцевому, регіональному, національному рівнях і рівні ЄС у світлі численних переваг, які це принесе, включаючи позитивний вплив на довіру до інституцій ЄС;

Європейське економічне управління та реформи

30. визнає зусилля з ув'язки політики згуртованості з процесом європейського семестру, але наголошує, що все ще існують конкретні виклики, включаючи відсутність відповідальності на регіональному та місцевому рівнях і недостатній демократичний вимір та вимір залученості; крім того, вказує на те, що для консолідації ув'язки середньострокові плани фінансового коригування, передбачені в запропонованій реформі європейського економічного управління, повинні ґрунтуватися на залученні регіонів і міст і поважати принцип «не зашкодити згуртованості»;
31. закликає до припинення макроекономічної передумови у період після 2027 року, оскільки зв'язок між структурою економічного управління ЄС і політикою згуртованості не повинен ґрунтуватися на каральному підході, що тримає європейські структурні та інвестиційні фонди (та інші програми фінансування ЄС) в заручниках національних рішень;
32. визнає, що реформи, що сприяють розвитку, які рекомендовані в процесі Європейського семестру, можуть значною мірою сприяти покращенню інвестиційних умов, і вважає, що майбутня політика згуртованості після 2027 року не може ігнорувати цей факт;
33. нагадує, що пандемія, надзвичайна кліматична ситуація та поточний геополітичний контекст підтвердили необхідність працювати над оновленою структурою економічного управління, включаючи Пакт стабільності та зростання, а також запровадити «золоте правило для інвестицій» у рамках політики згуртованості, включаючи співфінансування зі структурних та інвестиційних фондів ЄС;
34. наголошує, що для бюджетної рамки на період після 2027 року будуть потрібні сильніші правові гарантії, щоб гарантувати, що застосування умов верховенства права не впливає на місцевих і регіональних бенефіціарів коштів; слід протистояти будь-яким призупиненням фінансування, які б вплинули на місцеві та регіональні влади, не відповідальні за порушення верховенства права їхніми національними урядами;

Правова архітектура та бюджетні аспекти

35. підкреслює, що загальний бюджет політики згуртованості в період після 2027 року має бути принаймні еквівалентним бюджету на 2021-2027 роки (включаючи поповнення REACT-EU) у реальному вираженні, тоді як компонент Європейська Територіальна Співпраця має бути збільшений порівняно з поточним програмним періодом та становити не менше 8% від загального обсягу, враховуючи необхідність активізації транскордонної співпраці після її уповільнення, пов'язаного з обмеженнями щодо COVID та російською агресією проти України;
36. рішуче виступає проти будь-яких спроб централізації політики ЄС, яка зараз реалізується в рамках спільного управління;

37. виступає за те, щоб політика згуртованості діяла під егідою єдиної стратегічної рамки, яка визначає основні можливості та цілі на період після 2027 року; цей «пакт про європейське партнерство» має ґрунтуватися на попередніх ініціативах, таких як Спільна стратегічна рамка, забезпечувати узгодженість і спрямованість реалізації політики, в тому числі через конкретні цілі, з гарантіями щодо участі місцевих і регіональних влад як частини «пакту про європейське партнерство»;
38. вимагає, щоб такий «пакт про європейське партнерство» охоплював усі фонди спільного управління, а також нові інструменти в рамках гібридних форм управління, таких як Фонд соціального клімату; і очікує подальшої гармонізації правил щодо окремих фондів;
39. закликає до спрощення загальної архітектури фінансування, оскільки наявність кількох фондів, прямо чи опосередковано призначених для згуртованості, включно з ініціативами, які впроваджуються безпосередньо Європейською комісією, інколи з дублюванням пріоритетів і різними механізмами реалізації, може перешкоджати реалізації політики згуртованості; звертає увагу на той факт, що така фрагментація коштів і процедур має негативні наслідки як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. У короткостроковій перспективі це створює додаткову бюрократію та збільшує адміністративний тягар для керівних органів, аудиторських органів та бенефіціарів, які вже перевантажені, а також збіги та дублювання між фондами;
40. наголошує, що в середньостроковій перспективі ця фрагментація та надмірність можуть завдати шкоди основним принципам політики згуртованості, таким як багаторівневе управління та територіально-орієнтований підхід: насправді складність і перешкоди, що виникають у результаті, можуть призвести до тиску з метою централізації управління коштами і розбавити їхню територіальну спрямованість з метою ефективності. У довгостроковій перспективі це може також вплинути на ідентичність, основні цінності та місію політики згуртованості;
41. закликає до відновлення, відповідно до Регламенту про спільні положення, майбутнього фонду Спільної аграрної політики, що підтримує сільськогосподарський сільський розвиток (ЄСФСР); таким фондом слід керувати регіонально або за вирішальної регіональної участі, приділяючи більший наголос, ніж раніше, заходам структурної політики в малонаселених територіях;
42. враховуючи структурні виклики, пов'язані із зеленою та цифровою трансформацією та їхній нерівномірний вплив на регіони ЄС, переконаний, що принципи, які лежать в основі ідеї справедливого переходу, повинні стати засадничими для наступного програмного періоду фондів політики згуртованості; у зв'язку з цим зазначає, що Фонд справедливого переходу можна було б включити до ЄФРР або ЄСФ+ як додаткові асигнування за умови, що він не втратить свою специфіку та особливості, оскільки його пріоритети значною мірою збігаються з двома фондами;
43. підкреслює, що багато інших галузей промисловості повинні впроваджувати перехід, щоб залишатися узгодженими із законодавством Зеленої угоди, і тому закликає Комісію перевірити, чи потрібно переглянути обсяг розподілу Фонду справедливого переходу,

щоб включити інші види діяльності на етапі переходу, пов'язані з трансформацією найбільш стратегічних, енергоємних і трудомістких галузей (включаючи ті, що пов'язані з трансформацією автомобільної промисловості); нагадує, що додаткові пріоритетні сфери повинні призвести до додаткового фінансування;

44. враховуючи те, що зміна клімату та цифровий перехід призведуть до нерівномірного впливу, через що найбільш вразливі сфери та найслабші верстви суспільства можуть опинитися у більш несприятливих умовах, існує нагальна потреба збільшити та прискорити інвестиції в адаптацію до клімату, біорізноманіття та стійкість та цифровізацію всередині майбутньої політики згуртованості;
45. вважає, що у разі неочікуваної кризи, програми повинні мати гнучкість щодо ставок співфінансування, оскільки бюджетні обмеження, як це видно під час останніх криз, можуть вплинути на здатність національних або субнаціональних органів влади співфінансувати програми незалежно від рівня свого розвитку; підкреслює, тим не менш, важливість співфінансування для забезпечення більшого впливу, додатковості та причетності на місцях, а також синергії та взаємопідсилення між політикою згуртованості та місцевими і регіональними політиками;
46. закликає до створення комплексного механізму використання коштів у разі виняткових або непередбачених обставин шляхом розроблення керівних положень щодо його обсягу, наявності фінансування, управління та застосування; такий механізм, спираючись на статтю 20 чинного Регламенту, має запобігти необхідності послідовних і цілеспрямованих переглядів законодавства в умовах негативних шоків, як це мало місце кілька разів у період 2014-2020 років;
47. закликає до встановлення значно вищих рівнів попереднього фінансування на рівні не менше 13% у перший рік впровадження, щоб забезпечити швидший запуск програм і дозволити програмам частково авансувати фінансування бенефіціарів, таким чином роблячи кошти більш доступними для МСП та інших бенефіціарів з обмеженою ліквідністю. Попереднє фінансування є важливим фактором усунення фінансових бар'єрів для реалізації проєктів бенефіціарами;

Управління, впровадження та територіальні аспекти

48. виступає проти тривожної тенденції до ре-націоналізації, яку зазнає політика згуртованості, і закликає до кроків, щоб встановити більше правових гарантій у рамках політики після 2027 року для забезпечення більшої децентралізації та повного залучення місцевих і регіональних влад до прийняття рішень;
49. зазначає, що спільне управління довело ефективність і що немає чітких доказів того, що національне управління ефективніше, ніж децентралізоване чи багаторівневе; вважає, що політика згуртованості після 2027 року повинна забезпечувати правові стимули для створення регіональних програм і місцевих стратегій;

50. закликає до встановлення спеціальної уможлиблюючої умови щодо принципу партнерства, яка передбачала б ухвалення національних планів із чіткими зобов'язаннями щодо залучення місцевих і регіональних влад до розробки та реалізації політики згуртованості; пропонує Європейській Комісії щорічно звітувати перед Комітетом регіонів про виконання цієї умови;
51. підкреслює, що принципи партнерства та багаторівневого управління є центральними для політики згуртованості, оскільки вони забезпечують залучення до процесів прийняття рішень усіх відповідних заінтересованих сторін, включаючи регіональні та місцеві влади, організації громадянського суспільства та учасників приватного сектору; зазначає, що ці узгоджені зусилля повинні ґрунтуватися на конкретних принципах належного управління таких як підзвітність, прозорість та участь заінтересованих сторін;
52. підкреслює, що для вирішення проблеми непослідовного та часто незадовільного застосування принципу партнерства Європейський кодекс поведінки щодо партнерства² слід оновити та включити до Регламенту про спільне регулювання після 2027 року;
53. зазначає, що політика згуртованості була першою інвестиційною сферою бюджету, де були запроваджені елементи цільового бюджетування; підкреслює, що використання спрощених варіантів витрат і фінансування, не пов'язаного з витратами, слід заохочувати в майбутній політиці згуртованості через поєднання нормативних вимог і стимулів, щоб досягти більшого спрощення;
54. наголошує на важливості територіально та локально орієнтованих підходів політики згуртованості, щоб дозволити їй втручання у відповідні функціональні типи територій та, зокрема, розвивати співпрацю між сільськими та міськими територіями;
55. зазначає, що розвиток є більш складним у регіонах, зазначених у статті 174 ДФЄС та статті 349 ДФЄС. Наполегливо закликає Європейську комісію звести статистичні дані та включити окремий розділ про регіони, зазначені у статті 174 ДФЄС та статті 349 ДФЄС, у своїх майбутніх звітах про економічну, соціальну та територіальну згуртованість;
56. стверджує, що боротьба з розривом між містом і селом (який особливо помітний у деяких державах-членах ЄС, де сільські території повільно отримували вигоду від загального економічного розвитку регіонів) надзвичайно важлива для досягнення згуртованості на рівні ЄС; закликає до більшої ролі місцевих і регіональних влад, а також інших заінтересованих сторін у подоланні цього розриву;
57. наголошує на важливості збереження ідентичності та специфіки європейських сільських громад і забезпечення того, щоб розвиток передбачав можливість для сільських громад отримати таку саму вигоду, яку отримують міські, від політики згуртованості;
58. підкреслює, що міський розвиток необхідно вирішувати на рівні міських функціональних типів територій, беручи до уваги ширші просторові одиниці, ніж самі міста, враховуючи

той факт, що дуже часто ці території функціонують інтегровано, стикаючись зі схожими викликами;

59. підкреслює необхідність сильного міського та метропольного виміру в політиці згуртованості після 2027 року, як зазначено у висновку Комітету Регіонів щодо метрополій. У той час як міста та метрополії є важливими рушійними силами зростання та справедливого переходу, вони стикаються з особливими викликами, які необхідно ефективно вирішувати за допомогою політики згуртованості, такими як соціальна нерівність населення, відсутність доступного житла, доступність медичної допомоги, досягнення стійкої міської мобільності, забруднення повітря, наслідки зміни клімату або інтеграція мігрантів;
60. наполягає на розробленні та розширенні використання територіальних інструментів, таких як місцевий розвиток під керівництвом громади (CLLD) та інтегровані територіальні інвестиції (ITIs), де це можливо, у європейських структурних та інвестиційних фондах, оскільки вони довели свою ефективність у адаптації втручань до конкретних місцевих та регіональних обставин. Частину коштів слід виділити на розвиток цього територіального підходу в сільській місцевості через CLLD для несільськогосподарського сільського розвитку, щоб доповнити дії, які підтримуються в рамках підходу LEADER. Це також стане ключовим способом вирішення географії невдоволення. Рішення про реалізацію територіальних інструментів мають приймати регіональні органи влади;
61. нагадує про ключову роль політики згуртованості в підтримці територій, які страждають від серйозних і постійних природних або демографічних проблем, таких як найвіддаленіші та північні регіони з дуже низькою щільністю населення, а також острови, транскордонні та гірські регіони, як зазначено у висновках Комітету Регіонів *Посилення підтримки політики згуртованості для регіонів з географічними та демографічними проблемами (ст. 174 ДФЄС)*³; *Відповідь ЄС на демографічний виклик*⁴; і *В першу чергу люди, забезпечення сталого та інклюзивного зростання, розкриття потенціалу найвіддаленіших регіонів ЄС*⁵;
62. підкреслює, що щодо регіонів зі структурними проблемами, як зазначено в статті 174 ДФЄС, мета територіальної згуртованості є обов'язковою для всіх інших європейських політик, зокрема Європейської зеленої угоди та цифрової стратегії;
63. підкреслює, що специфічним проблемам, властивим найвіддаленішим регіонам, також слід приділяти особливу увагу згідно зі статтею 349 ДФЄС, і що для цих регіонів питання територіальної доступності, транспорту та зв'язку тісно переплетені та мають розглядатися разом із цілями політики згуртованості;

³ COTER-VII-022 *Посилення підтримки політики згуртованості для регіонів з географічними та демографічними проблемами (ст. 174 ДФЄС)* (доповідач Марія-Антуанетта Мопертьюї).

⁴ [SEDEC-VI-008](#) *Відповідь ЄС на демографічний виклик* (доповідач Хуан Вісенте Еррера Кампо)

⁵ [COTER-VII-023](#) *В першу чергу люди [...] (Доповідач Педро де Фарія е Кастро)*.

Програмування, гнучкість і спрощення

64. підкреслює, що регулятивна стабільність і передбачуваність є важливими для швидкої та ефективної реалізації політики, і закликає Комісію розробити рамку після 2027 року більш гнучкою, щоб переконатися, що початок впровадження може бути гарантовано 1 січня 2028 року, таким чином уникаючи необхідності вносити багаторазові зміни до законодавства протягом програмного періоду, і виступає за те, що також у цьому контексті гнучкість і спрощення є ключовими;
65. просить Комісію вивчити юридичні та операційні переваги прийняття окремого Регламенту про управління та контроль, що застосовується протягом періодів, як спосіб зменшити законодавчу плутанину та затримки програмування, які виникали на початку поточного та минулих циклів, одночасно прискорюючи реалізацію структурних та інвестиційних фондів ЄС у процесі;
66. зазначає, що правила переорієнтації коштів мають бути більш гнучкими, наприклад, шляхом розгляду створення спеціальної осі для того, щоб місцеві та регіональні влади могли вирішувати нові пріоритети; підкреслює, що це не послабить багаторічну орієнтацію політики, але допоможе найкращим чином адаптуватися до швидких змін, які відбуваються в наш час;
67. підкреслює, що вимоги тематичної концентрації та інтеграції мають першорядне значення для максимізації впливу політики в тих сферах, де вона найбільш необхідна, але вони можуть створити непропорційні обмеження та адміністративне навантаження на програми;
68. просить Комісію розпочати широкомасштабні консультації та оцінку заходів зі спрощення, вжитих з 1990-х років, у тому числі в порівнянні з альтернативними моделями реалізації (наприклад, Інструмент відновлення і стійкості, RRF), і до кінця 2024 року повідомити про життєздатні варіанти на період після 2027 року; вважає, що ця оцінка повинна охоплювати кілька аспектів політики, починаючи від правил скасування зобов'язань і закінчуючи аудитом;
69. наголошує, що подальше спрощення правил і процедур є ключовим для залучення більшої кількості потенційних бенефіціарів, що, у свою чергу, покращить якість і географічний розподіл проєктів, оскільки дослідження показують, що суб'єкти, які не мають попереднього досвіду в управлінні ресурсами ЄС, набагато рідше братимуть участь у конкурсах фінансуванні⁶; закликає Комісію продовжити дослідження основних перешкод доступу до фінансування;
70. визнає, що кількість перевірок було зменшено, але зміст перевірок було ускладнено з додаванням нових елементів, таких як уможливорюючі умови;

⁶ Маркес Сантос, А. та Конте, А., *Регіональна участь у програмах досліджень та інновацій у рамках ЄС наступного покоління: приклад Португалії* - робочі документи JRC з територіального моделювання та аналізу 07/2023, Європейська комісія, 2023, JRC134274.

71. підкреслює, що застосування принципу пропорційності має бути розширено в період після 2027 року щодо розміру програм і окремих операцій;

Територіальне співробітництво та територіальна трансформація на основі інновацій

72. визнає важливість підтримки територіальної трансформації на основі інновацій, як фундаментального елементу майбутньої політики згуртованості, а також щодо підтримки інновацій у промислових, ремісничих і сільськогосподарських географічних зазначеннях з метою підтримки їх виживання як частини європейської ідентичності;
73. підкреслює, що програми фінансування мають бути адаптовані до конкретних потреб і пріоритетів кожного регіону. Це може включати надання спеціальної підтримки та навчання, щоб допомогти регіонам отримати необхідний досвід для реалізації стратегій, орієнтованих на інновації. Також важливо спростити адміністративні процедури та забезпечити, щоб фінансування та ресурси надавалися прозоро та підзвітно відповідно до принципів належного управління та субсидіарності. Насамкінець, важливо залучити заінтересовані сторони і повідомити про потенційні переваги територіальної трансформації на основі інновацій, щоб створити сприятливе середовище для змін;
74. підкреслює, що Стратегії Розумної Спеціалізації відіграли важливу роль у сприянні регіональним інноваціям і конкурентоспроможності, і закликає Комісію оцінити, як обсяг і операційні аспекти цих рамок можуть бути оновлені в період після 2027 року, спираючись на досвід Партнерств для Регіональних Інновацій з огляду на забезпечення більшої спрямованості, координації, співпраці та місцевих спроможностей;
75. закликає до зміцнення транснаціонального та міжрегіонального співробітництва, щоб підтримувати обмін кращим досвідом, а також співпрацю між місцевими та регіональними органами влади в ЄС; у зв'язку з цим вітає той факт, що Interreg Europe та URBACT також відкриті для країн-кандидатів;
76. виступає за продовження та зміцнення програми ESPON, щоб продовжувати допомагати місцевій та регіональній владі визначати нові виклики та новий потенціал і розробляти успішну політику розвитку в майбутньому;
77. нагадує, що 30% європейського населення проживає в прикордонних регіонах і що Європейське Територіальне Співробітництво є суттю європейської доданої вартості;
78. підкреслює, що рамки політики згуртованості на період після 2027 року повинні додатково стимулювати основні програми до інвестування в проєкти територіального співробітництва, зокрема шляхом забезпечення мінімального цільового виділення та створення спеціальної осі; у зв'язку з цим пропонується використати частину коштів основних регіональних програм ЄФРР для реалізації стратегій розумної спеціалізації в рамках міжрегіональних проєктів з метою зміцнення промислових ланцюжків вартості та вирішення проблеми регіонів із середнім рівнем доходу та тих, які застрягли у пастці розвитку;

79. зазначає, що програми Європейського Територіального Співробітництва тісно пов'язані з цілями політики згуртованості та забезпечують унікальну основу для міжрегіонального, транскордонного та транснаціонального співробітництва, які можуть допомогти у вирішенні спільних проблем, розвитку партнерства та сприяти економічному розвитку, соціальній згуртованості та екологічній стійкості; враховуючи те, що макрорегіональні стратегії покращують взаємодоповнюваність різних політичних стратегій і програм і координують дії для досягнення цілей, встановлених і реалізованих на різних рівнях управління, підтримує створення нових макрорегіональних стратегій, зокрема ініціатив знизу вгору;
80. визнає, що транскордонні регіони, включаючи регіони, розташовані на зовнішніх кордонах ЄС, часто стикаються з особливими проблемами, пов'язаними з адміністративними та правовими бар'єрами, а програми Європейського Територіального Співробітництва допомагають подолати ці виклики, надаючи фінансування та підтримку для спільних проєктів та ініціатив; у зв'язку з цим знову заявляє про свою підтримку потенційного Європейського Транскордонного Механізму; наголошує на необхідності збільшення фінансування програм Європейського Територіального Співробітництва у контексті інших країн, які прагнуть стати членами.

Брюссель,

II. ПРОЦЕДУРА

Назва	Майбутнє політики згуртованості після 2027 року
Довідковий документ(и)	
Правова основа	Стаття 307 ДФЕС
Процесуальна основа	Правило 41(b)(ii)
Дата направлення Ради/ЄП/Дата листа Комісії	4 травня 2023 р. (рекомендаційний лист уряду Іспанії)
Дата рішення Бюро/Президента	14 березня 2023 р
Відповідальна комісія	Комісія з політики територіальної згуртованості та бюджету ЄС (COTER)
Співдоповідачі	Васко Алвес Кордейро (PT/PES), член парламенту автономного регіону Азорські острови, та Еміль Бок (RO/EPP), мер Клуж-Напока
Обговорено на комісії	23 червня 2023 р
Дата прийняття комісії	26 вересня 2023 р
Підсумки голосування в комісії (більшість, одноголосно)	одностайно
Дата ухвалення на пленарному засіданні	Заплановано на 29 листопада 2023 року
Попередні висновки комітету	Висновок щодо <i>Восьмої доповіді про економічну, соціальну та територіальну згуртованість</i> (доповідач: Наталі Саррабезоллес) ⁷ Висновок про <i>Не нашкодити згуртованості – Наскрізний принцип, що сприяє згуртованості як загальній меті та цінності ЄС</i> (доповідач: Міхіель Райсберман) ⁸ Висновок щодо <i>посилення підтримки політики згуртованості для регіонів з географічними та демографічними проблемами (ст. 174 ДФЕС)</i> (доповідач: Марія-Антуанетта Мопертюї) ⁹ Висновок щодо <i>відповіді ЄС на демографічний виклик</i> (доповідач: Хуан Вісенте Еррера Кампо) ¹⁰ Висновок щодо <i>люди понад усе, забезпечення сталого та інклюзивного зростання, розкриття потенціалу найвіддаленіших регіонів ЄС</i> (доповідач: Педро де Фарія е Кастро) ¹¹
Посилання на субсидіарність	-

⁷ [ОВ С 498, 30.12.2022](#), с. 45

⁸ [ОВ С 257, 21.07.2023](#), с. 1

⁹ [ОВ С 79, 2.3.2023](#), с. 36

¹⁰ [ОВ С 17, 18.01.2017](#), с. 40

¹¹ [ОВ С 157, 3.5.2023](#), с. 18